

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

12 MARS 1997

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

Révision de l'article 8 de la Constitution

*(Déclaration du pouvoir législatif —
voir le «Moniteur belge» n° 74 du 12 avril 1995)*

PROPOSITION
DE M. JONCKHEER ET CONSORTS

DÉVELOPPEMENTS

Cette proposition reprend une proposition déposée lors de la législature précédente (Doc. Sénat, n° 100-14/1°, S.E. 1991-1992, en date du 10 juin 1992) et vise à modifier l'article 8 afin de retirer de la Constitution la qualité de Belge comme condition pour l'exercice des droits politiques. Il est renvoyé à la loi pour déterminer quelles sont les conditions nécessaires pour l'exercice de ces droits.

Cette proposition repose, d'une part, sur l'idée qu'il convient de faire la distinction entre la notion de citoyenneté et celle de nationalité, et, d'autre part, que c'est à la notion de citoyenneté qu'est lié l'exercice des droits politiques, économiques et sociaux quelle que soit la nationalité de la personne.

Cette proposition vise ainsi à rencontrer la réalité multiculturelle de notre pays, fruit des migrations successives, de la libre circulation des personnes et du droit de séjour de longue durée. Elle vise à supprimer l'inégalité manifeste qui consiste à priver de droits politiques les personnes résidant légalement et pour une durée prolongée dans notre pays.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1996-1997

12 MAART 1997

HERZIENING VAN DE GRONDWET

Herziening van artikel 8 van de Grondwet

*(Verklaring van de wetgevende macht —
zie «Belgisch Staatsblad» nr. 74 van 12 april 1995)*

VOORSTEL
VAN DE HEER JONCKHEER C.S.

TOELICHTING

Dit voorstel gaat terug op een voorstel dat werd ingediend tijdens de vorige zittingsperiode (Gedr. St. Senaat 100-14/1°, B.Z. 1991-1992, gedateerd 10 juni 1992) en heeft tot doel, via een wijziging van artikel 8, de staat van Belg als voorwaarde voor de uitoefening van de politieke rechten uit de Grondwet te verwijderen. Het wordt verder aan de wetgever overgelaten de voorwaarden voor het uitoefenen van deze rechten vast te stellen.

Aan de basis van dit voorstel ligt het idee dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de concepten burgerschap en nationaliteit en dat de uitoefening van politieke, economische en sociale rechten verbonden moet zijn aan het burgerschap, ongeacht de nationaliteit van de betrokken persoon.

Dit voorstel wil zo tegemoetkomen aan de noden van de multiculturele samenleving, die in dit land is ontstaan als gevolg van de opeenvolgende migratiegolven, het vrije verkeer van personen en het recht op een verblijf van lange duur. Het voorstel wil een einde maken aan de flagrante discriminatie van personen die, ondanks het feit dat ze voor lange duur legaal in ons land verblijven, hun politieke rechten niet kunnen uitoefenen.

Le processus d'intégration européenne a contribué à accentuer cette distinction entre citoyenneté et nationalité. À l'inverse des politiques officielles déclarant l'arrêt de l'immigration pour les personnes d'origine extra-communautaire, le droit européen reconnaît et favorise le principe de droit de séjour et d'établissement pour les nationaux des pays membres de la Communauté. Consacrant cet état, le Traité sur l'Union européenne, négocié en 1991, indique en son préambule la résolution d'établir une citoyenneté commune aux ressortissants des pays de l'Union. L'article 8 du Traité instituant la Communauté européenne établit une «citoyenneté de l'Union» à laquelle sont attachés des droits et des devoirs spécifiques dont le droit de vote et d'éligibilité, mais aussi le droit de pétition devant le Parlement européen. Le Traité limite toutefois la qualité de citoyen de l'Union à toute personne ayant la nationalité d'un État membre.

La disposition constitutionnelle proposée ne contient aucune limitation, laissant à la loi le soin de déterminer les conditions nécessaires pour l'exercice des droits politiques comme par exemple l'âge et la durée de résidence.

Pierre JONCKHEER.

*
* *

PROPOSITION

Article unique

À l'article 8, alinéa 2, de la Constitution, les mots « , outre cette qualité, » sont supprimés.

Pierre JONCKHEER.
Eddy BOUTMANS.
Martine DARDENNE.
Vera DUA.
José DARAS.

Het Europese integratieproces zet dit onderscheid tussen burgerschap en nationaliteit nog sterker in de verf. In tegenstelling tot het officiële beleid van verschillende staten die een immigratiestop hebben afgekondigd voor personen die niet uit de Gemeenschap afkomstig zijn, erkent en bevordert het Europese recht het principe van het recht op verblijf en vestiging voor onderdanen van de Lid-Staten van de Gemeenschap. Deze feitelijke situatie is bekrachtigd in het in 1991 uitgewerkte Verdrag betreffende de Europese Unie: in de preambule wordt een gemeenschappelijk burgerschap voor alle onderdanen van de Lid-Staten van de Unie in het vooruitzicht gesteld. Artikel 8 van dat Verdrag stelt inderdaad een «burgerschap van de Unie» in, waaraan specifieke rechten en plichten verbonden zijn, met name het actief en passief stemrecht, maar ook het recht een verzoekschrift tot het Europese Parlement te richten. Krachtens het Verdrag kan de staat van burger van de Unie enkel worden toegekend aan personen die de nationaliteit van een van de Lid-Staten bezitten.

De voorgestelde grondwettelijke bepaling bevat geen enkele beperking, maar laat het aan de wetgever over om de voorwaarden voor de uitoefening van de politieke rechten, bijvoorbeeld de leeftijd en de duur van het verblijf, vast te stellen.

*
* *

VOORSTEL

Enig artikel

In artikel 8, tweede lid, van de Grondwet vervallen de woorden «benevens de staat van Belg».